

25.10.2022

Valtionhallinnon kehittämisosasto
Kristiina Heiskanen

Avoimen hallinnon työryhmän 17. kokouksen pöytäkirja

Aika	25.10.2022 klo 9.00–10.30
Paikka	Hybridikokous, Mariankatu 9 kokouskeskus / Teams-kokous
Osallistujat	<p>Puheenjohtaja Katju Holkeri, finanssineuvos, valtiovarainministeriö</p> <p>Jäsenet: Markku Mölläri, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö Päivi Kurikka, erityisasiantuntija, Kuntaliitto Ulla Tiirilä, erityisasiantuntija, Kotimaisten kielten keskuksessa (Kotus) Ira Alanko, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö Pauliina Pussinen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö Miia Kirsi, saavutettavuusasiantuntija, Celia Rauna Nerelli, viestinnän asiantuntija, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö Riitta Kittilä, järjestöpäällikkö, KANE Sami Demirbas, erityisasiantuntijaoikeusministeriö Tiina Etelämäki, johtava asiantuntija, Vanhustyön keskusliitto Katariina Luoto, kehittämisspäällikkö, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki Johanna Seppälä, osallisuus- ja vuorovaikutuspäällikkö, Helsingin kaupunki Mika Honkanen, kehityspäällikkö, DVV Sihteeri: Kristiina Heiskanen, assistentti, valtiovarainministeriö</p> <p>Kokous pidettiin hybridinä. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00.</p>

1. Kuulumiset ja tiivis tilannekatsaus

Helsingin kaupungilla kiinnitetty huomiota saavutettavuuteen ja osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien helppoon löytämiseen. Raportointi- ja arviointikokonaisuuksia on käännetty englanniksi, jatkossa löytyy materiaalipankista helposti. Osallistuvaa budjetointia on kehitetty. Stadin Luotsissa tehdään erilaisia alueellisia kokeiluja kaupunki uudistusalueilla, esimerkiksi kaupunkiturvallisuuden näkökulmalla. Sote-uudistukseen liittyen Helsingin kaupunki ei keskustelee vain sotetoimijoiden kanssa, vaan koko järjestökentän. Helsingin kaupunki myös uudistaa avustuskäytäntöjään ja perustaa järjestötoimikunnan, jolle tulee teemakohtaisia alakokonaisuuksia.

VM:ssä on valmisteltu kuulemista suosituksesta deliberatiiviseen demokratiaan liittyen. On tarvetta olla avoimempi kansalaisten suuntaan ja käyttää suoria demokraattisia ja myös deliberatiivisia menetelmiä rohkeasti. [Linkki luonnokseen](#)

On tulossa sivistyshallintoa koskeva rakenneuudistus, kaavaillaan, että Kotus menisi osittain opetushallituksen alle ja osia siitä muualle. Toimintaa on supistettu niin paljon, että jatkossa avoimen hallinnon työn tukeminen on vaikeaa. Tulee vaikuttamaan myös selkeän kielen päivän järjestelyihin ja vuoden selväsanaisen palkitsemiseen. Kaikki osallisuus on kiinni kielestä, kieli voi muodostua sen esteeksi. Hallinnon kehittäjien kieli on tärkeä, myös sisäinen kieli. Voisiko jotenkin toimia avoimessa hallinnossa sen eteen, että esim. Kotuksen eOppiva kurssit tulisivat pakolliseksi osaksi hallinnon perehdytystä?

Saavutettavuusvaatimukset tulevat koskemaan myös yksityistä sektoria, mikä työllistää Celiassa. Saavuta-seminaari järjestetään 15.11. Tilaisuudessa käydään läpi esteettömyysdirektiiviä, ikääntyvien tarpeiden huomiota palveluissa yms. Ilmoittautuminen on auki 15.11. asti [tästä linkistä](#).

Suomen pelastusalan keskusjärjestössä ja pelastusalalla on tällä hetkellä viestitty ja muotoiltu viestejä talven mahdollisiin sähkökatkoihin liittyen ja turvalliseen energiansäästöön liittyen. Tätä teemaa olisi tarpeen tuoda laajemmin esille, suunnitellutkin sähkökatkot ovat mahdollisia talvella. Kaikki eivät tästä vielä tiedä, pitäisi kertoa useamman organisaation toimesta. Sanoittaminen on haaste, ihmiset miettivät asioita monen mutkan kautta, eikä haluta, että ihmiset ajattelee, että tiedetään jotain mitä ei tiedetä.

Kanen toiminta on käynnistynyt uudelle kaudelle ja Kane on laatinut uuden strategian. Strategia on aika ylätasoinen, maailma on niin muuttuvaista että on vaikea ennakoida ja tehdä tarkkoja tavoitteita. [Linkki Riitan blogikirjoitukseen tulevaisuusharjoituksiin liittyen](#).

Vanhustyön keskusliitossa on rakennettu symboli kuvaamaan digitukea ([linkki](#)). Symbolia saavat käyttää muutkin tahot.

Aiemmin tänä vuonna julkaistusta [avoimen hallinnon eOppiva-koulutuksesta \(linkki\)](#) muistutettiin, että vaikka se on ensisijaisesti kehitetty kuntien ja valtion virkamiesten tueksi, voi siitä olla iloa myös kansalaisjärjestöille.

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuessa on pohdituttanut, miten avoimuus hoidetaan kuntoon uusissa hyvinvointialueiden rakenteissa. Kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta on varmasti tärkeää, että periaatteet yhteistyölle saadaan avoimesti hoidettua kuntoon. Vaikuttaa siltä, että hyvää tahtotilaa löytyy, mutta näyttäytyy kuitenkin myös ehkä kiire, ja se, että käytännön tasolla ei välttämättä

pysytä toteuttamaan avoimen hallinnon kaikkia osa-alueita. Kommenttiakataulut saattavat osua vaikka syyslomalle, eikä ehditä antamaan laadukkaita kommentteja. Yksinkertaisista asioista kyse avoimuuden ja osallisuuden mahdollistamisesta, ne pitäisi vain saada päivittäiseen työhön mukaan.

DVV:llä on hyödynnetty google docseja asioiden valmistelussa, jotta niihin voi jatkuvasti kommentoida. Kaikkiin valtion prosesseihin se ei sovi. Osan dokumenteista voi kuitenkin laittaa avoimeen jakoon, jolloin dokumentin valmisteluun voi osallistua alusta asti. On vain hienoa, jos joku huippuosaaja valtiohallinnon ulkopuolelta käy kontribuoimassa dokumenttiin.

Kuntaliiton Demokratiapäivää vietettiin 13.10., [linkki esitysmateriaaleihin](#). Tilaisuus meni luontevasti ja joustavasti, puhuttiin demokratian tulevaisuudesta.

OM:n demokraatiohjelma järjestää seminaarin 29.11., jossa mm. ruoditaan periaatepäätöstä. Kutsua voi pyytää avoinhallinto(at)gov.fi. Demokratiapalkinto jaetaan taas tänä vuonna.

2. Terveiset OGP:n avoimen hallinnon kokouksesta 10/2022

Katju kertoi terveiset ministerikokouksesta, johon ministeri Paatero, erityisavustaja Sofia Nevalainen, Katju ja kansalaisjärjestöjen edustajana Kristiina Kumpula osallistuivat. Työpajatyypinen kokous, käsiteltiin mm. osallisuutta, Ukrainan tilannetta ja nelivuotista ohjelmaa. Siitä oltiin kiinnostuneita, koska se antaa tilaa toimeenpanolle ja motivaatiota laadintaprosessille. Laadintaprosessin voisi konseptoida A4 englanniksi nettisivuille. Kansallisista dialogeista toivottiin, että pyritään edistämään myös kansainvälisesti kirjoittamalla näistä. Kansalaisjärjestöakatemia herättää myös paljon kiinnostusta. Norja oli kiinnostunut avoimuusrekisteristä, Georgia kuntademokratiasta, Kosovo hakee OGP-maaksi. Avoimuus on koko yhteiskunnan ja julkisen hallinnon yhteinen asia.

OECD:n avoimen hallinnon suositus on maita henkisesti sitova, vaikkei ole missään laissa tai asetuksissa.

OECD-ministerikokous tulossa parin viikon päästä. Siellä tulossa mm. julkilausuma. Sitä edeltää global forum, jota voi kuunnella etänä. [Linkki lisätietoihin](#).

3. Avoimen hallinnon mittaaminen

Mittaamiseen tullaan käyttämään OECD-indeksiä.

a) OECD-työn lyhyt esittely

Ilmestynyt open government dashboard ([linkki OECD:n sivuille](#)) viideltä eri osa-alueelta.

Open government indeksi pyrkii vastaamaan kysymykseen, miten avoin hallinto oikeasti on. Voi laittaa maita järjestykseen. Hyödynnetään OECD:n dataa eri kyselyistä. Tulossa pian, tätä yritetään hyödyntää tulevaisuudessa mittareina.

Ulla Tiililä kertoi, että Koneen säätiölle tehdyssä arvioinnissa oli mielenkiintoinen tutkimus vaikuttavuudesta. Oli sovellettavissa moneen. Epistemologinen vaikuttavuus, artefaktuaalinen (tuotteistus, materiaalipankit yms) insitutionaalinen kommunikatiivinen. Neljänneksi ehdotti urapolkua. Miten toiminta jalkautuu eri organisaatioissa.

4. Dialogit ja kansalaisten osallisuus valtion ennakoivassa ohjauksessa

3.11. julkaistaan pitkä raportti ennakoivasta ohjauksesta. Miten siirrytään reagoivasta hallinnosta sellaiseksi, että yritetään muokata tulevaisuutta, ennakoita ja aktiivisesti etsiä keinoja. Jatketaan keskustelua tulevissa kokouksissa.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.30.

Jakelu	Avoimen hallinnon työryhmä
Tiedoksi	Valtioneuvoston hankeikkuna
Liitteet	Työryhmän esitysdiat (Tiimerissä)